

ÚRAD PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY NÁMESTOVO
Námestie A. Bernoláka 381/4, 029 01 Námestovo

ANALÝZA A PROGNÓZA
VÝVOJA NA TRHU PRÁCE

rok 2013

Predkladá: PhDr. Miroslav Gabara
riaditeľ ÚPSVaR Námestovo

1.PREDPOKLADY A OBMEDZENIA ROZVOJA REGIÓNU

1.1 Geografické charakteristiky

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo územne pozostáva z 2 okresov: Námestovo a Tvrdošín.

Okresy Námestovo a Tvrdošín majú hraničnú polohu a rozprestierajú sa na rozlohe 1 169 km², čo tvorí 70% územia Oravy. Sever okresov tvorí hranica s Poľskou republikou. Na západe je naším susedom okres Čadca, na juhu a juhovýchode okresy Dolný Kubín a Liptovský Mikuláš. Územie Oravy patrí administratívne do Žilinského kraja.

Výhodou regiónu je dobrá geografická a dopravná poloha – hranice s Poľskou republikou, vysoký potenciál rozvoja cestovného ruchu – zvlášť atraktívne a zachovalé prírodné prostredie, veľký podiel chránených území, geomorfologické a klimatické predpoklady pre celoročnú turistiku, viaceré športy a kúpeľníctvo. Nedostatočné využitie tohto potenciálu spôsobuje predovšetkým nevyhovujúca kvalita existujúcich komunikácií, absencia železničnej siete v okrese Námestovo, nevybudovaná diaľničná dopravná sústava.

V poslednom období sa vybuďoval väčší počet hotelov a penziónov, ktoré svojim moderným vybavením poskytujú vysokú úroveň služieb cestovného ruchu. Mnohé z nich však v dôsledku globálnej hospodárskej krízy zaznamenali veľmi nízky záujem o poskytnutie ponúkaných služieb v oblasti cestovného ruchu a turizmu, čo výraznejšie pocítil hlavne región okresu Tvrdošín. Do konca roka 2014 neočakávame výraznú zmenu tejto situácie.

1.2 Demografia

Obyvateľstvo okresu Námestovo je sústredené do 24 sídel s celkovým počtom 60 653 trvale žijúcich obyvateľov (stav k 31.12.2013, zdroj ŠÚ SR). Hustota obyvateľstva je 88 obyvateľov na km². Okres Tvrdošín má 15 sídiel s celkovým počtom 36 037 obyvateľov a hustotou obyvateľstva 75 obyvateľov na km².

Charakteristickým znakom demografického vývoja oboch našich okresov je priaznivý populačný index obyvateľstva v porovnaní s ostatným územím Slovenska. Naše okresy charakterizuje v rámci Žilinského kraja niekoľko pozitívnych prvenstiev: najvyššia pôrodnosť, najnižšia úmrtnosť, najvyšší prirodzený prírastok, v okrese Námestovo je dlhodobo najvyšší podiel detskej zložky, podiel obyvateľov v predproduktívnom veku je takmer trojnásobný ako podiel obyvateľov v poproduktívnom veku.

Výhodou regiónu je teda stabilizovaný typ populácie s priaznivým indexom vitality a reprodukcie pracovnej sily a tiež kvalitný ľudský potenciál s pomerne dobrou vzdelanosťou a kvalifikačnou úrovňou.

2. TRH PRÁCE

2.1. Stav a vývoj rozsahu a štruktúry zamestnanosti

V okrese Námestovo bolo k 31.12.2013 registrovaných 7 202 fyzických a 1108 právnických osôb. Z uvedeného počtu bolo 744 (67,15%) podnikov zameraných na tvorbu zisku a 364 (32,85%) neziskových inštitúcií. V okrese Tvrdošín bolo 3 567 fyzických osôb a 826 právnických subjektov, z toho podniky zamerané na tvorbu zisku v počte 555 (67,19%) a neziskové inštitúcie v počte 271 (32,81%).

Oproti minulému obdobiu sme zaznamenali nárast podnikov zameraných na tvorbu zisku aj nárast neziskových inštitúcií. Z podnikov najvýraznejšie v absolútnom vyjadrení vzrástol počet spoločností s ručením obmedzeným. V okrese Námestovo vzrástol aj počet fyzických osôb – živnostníkov, zatiaľ čo v okrese Tvrdošín fyzické osoby – živnostníci zaznamenali pokles.

Najväčší zamestnávateľia okresu Námestovo:

- ZTS Strojárne, s.r.o. Námestovo (výroba strojov pre poľnohospodárstvo a lesníctvo)
- JOHNSON CONTROLS Lučenec, s.r.o., odštepny závod Námestovo (výroba automobilových interiérov)
- COOP Jednota Námestovo, SD (obchodná činnosť)
- STREŠNÉ CENTRUM, s.r.o., Námestovo (pokrývačské práce)
- Strojárne, s.r.o., Námestovo (výroba ručného náradia na mechanický pohon)
- MBM-STAV, s.r.o., Námestovo (stavebníctvo)
- AVEX electronics, s.r.o., Or. Lesná (elektrotechnická výroba)
- AWS-Slovakia, s.r.o., Vavrečka (výroba elektronických komponentov)
- CRT electronic, s.r.o., Or. Lesná (výroba elektronických komponentov)

Najväčší zamestnávateľia okresu Tvrdošín:

- Panasonic Industrial Devices Slovakia s.r.o., Trstená (výroba spotrebnej elektroniky)
- Hornooravská nemocnica s poliklinikou, Trstená (zdravotníctvo)
- COOP Jednota Trstená, SD (obchodná činnosť)
- TEMPO KONDELA, Tvrdošín (obchodná činnosť)
- HYDAC Electronic, s.r.o., Tvrdošín (výroba elektrických zariadení)
- Spojená škola, Nižná (školsťvo)
- Poľnohospodárske družstvo Trsteník, Trstená (poľnohospodárstvo)
- XPS SLOVAKIA, s.r.o., Nižná (výroba kancelárskych strojov a zariadení)
- HS electronic, spol. s r.o., Nižná (výroba elektrických zariadení)
- ELKOND HHK, a.s., Trstená (výroba elektronických a elektrických drôtov a káblov)
- Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Tvrdošín (sociálna starostlivosť)

Ako vidieť, strategické podniky sú sústredené do niekoľkých miest a obcí: Námestovo, Or. Lesná, Tvrdošín, Trstená a Nižná.

Podľa zaradenia podnikov do štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE rev.2 v okrese Námestovo prevažujú podniky v kategórii veľkoobchod, maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov (31% podnikov), stavebníctvo (21% podnikov) a priemyselná výroba (14 % podnikov). V okrese Tvrdošín majú prevahu podniky v kategórii veľkoobchod, maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov (40% podnikov), a priemyselná výroba (15 % podnikov).

Živnostníci v roku 2013 podnikali prevažne v oblasti stavebníctva – v okrese Námestovo až 51%, v okrese Tvrdošín 34% všetkých živnostníkov. Ďalšie zaujímavé oblasti pre podnikateľov – FO boli: priemyselná výroba (viac v okrese Námestovo), podnikanie v oblasti obchodu, opravy motorových vozidiel a poľnohospodárstvo.

Nasledujúca tabuľka uvádza **prehľad podnikov podľa veľkostnej štruktúry - stav k 31.12.2013**

Územie	Podniky spolu	v tom podľa počtu zamestnancov						
		0 – 9	10 – 19	20 – 49	50–249	250–499	500 – 999	1 000 a viac
Námestovo	744	634	51	37	20	1	1	-
Tvrdošín	555	494	25	12	21	1	1	1
Žilinský kraj	17508	15680	940	497	324	36	18	13

(zdroj: ŠÚSR)

V medziročnom porovnaní celkovo pribudlo v okrese Námestovo 126 podnikov, v okrese Tvrdošín 75 podnikov, čo tvorí dvojnásobok nárastu oproti minulému roku v okrese Námestovo a takmer trojnásobok nárastu v okrese Tvrdošín. K najväčším zmenám v okresoch Žilinského kraja všeobecne došlo v podnikoch s malým počtom zamestnancov. Podniky do 10 zamestnancov zaznamenali v okrese Námestovo 20,76% nárast (109 podnikov), v okrese Tvrdošín 16,78% nárast (71 podnikov).

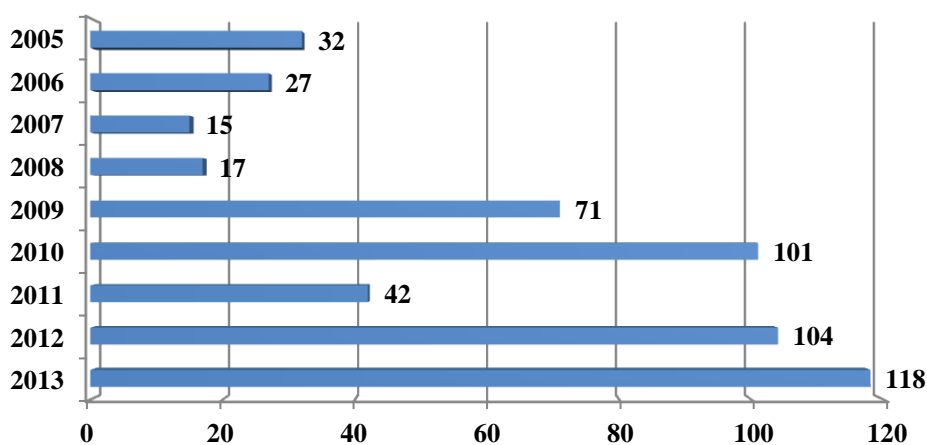
2.2 Voľné pracovné miesta

Prítok VPM v období rokov 2009 – 2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Priemerný mesačný prítok VPM – okresy spolu	81	66	66	33	33
Okres Námestovo	59	57	47	26	24
Okres Tvrdošín	22	9	19	7	9

Vývoj počtu UoZ na 1 VPM od r. 2005 do r. 2013 (priemerný mesačný údaj) dokumentuje nasledovný graf:

Počet UoZ na 1 VPM

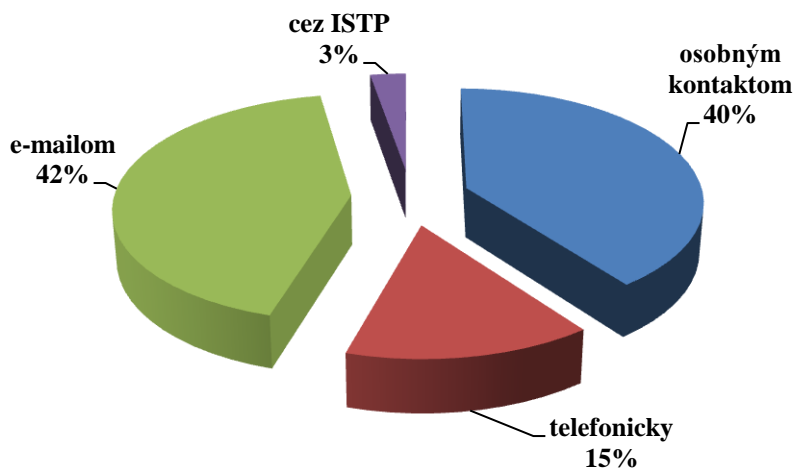

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo evidoval v roku 2013 v informačnom systéme **389** voľných pracovných miest z toho v okrese Námestovo **282** (72,5%) a v okrese Tvrdošín **107** (27,5%) voľných pracovných miest.

Najväčší nedostatok kvalifikovaných pracovných síl v roku 2013 z hľadiska profesnej štruktúry bol v profesiách: čašník, administratívny pracovník, stavebný robotník, predavač, pomocný pracovník, kuchár, krajčír, stolár, tesár, automechanik, strojník zemných strojov, obslužný personál, operátor vo výrobe, účtovník, pracovník strážnej služby.

Ťažko obsadzovanými profesiami sú: logopéd, učiteľ fyziky, výrobca zmrzliny, stolár, čašník, kuchár, lekár, fyzioterapeut. Hlavným dôvodom je nedostatok UoZ, ktorí majú potrebnú kvalifikáciu a študijný odbor. Ďalej je to nezaujím UoZ o určité pozície a to z dôvodu nízkeho finančného ohodnotenia, neprimeraných požiadaviek zo strany zamestnávateľov alebo nedostatku praxe.

Pri získavaní VPM agenti pre pracovné miesta kontaktujú zamestnávateľov osobne, telefonicky aj prostredníctvom internetu, od novembra 2013 môžu zamestnávatelia ponúkať VPM prostredníctvom portálu ISTP. V roku 2013 bolo takto nahlásených 389 VPM. Percentuálny podiel spôsobov získavania VPM na Úrade PSVaR Námestovo v roku 2013 zobrazuje nasledovný graf:

V roku 2013 bolo realizovaných 28 výberových konaní pre 16 zamestnávateľov. Väčšina výberových konaní bola zameraná na obsadzovanie voľných pracovných miest v chránených dielňach alebo v rámci Národného projektu č. XXI - "Podpora vytvárania pracovných miest", cieľová skupina do 29 rokov, UoZ vedení v evidencii ÚPSVaR minimálne 3 mesiace a Národného projektu č. XXI/A - "Podpora vytvárania pracovných miest", cieľová skupina do 29 rokov, UoZ vedení v evidencii ÚPSVaR minimálne 1 mesiac. Na výberových konaniach bol výber UoZ zameraný hlavne na pracovné pozície ako: operátor web stránok, administratívny pracovník, vodný záchranár / plavčík, čašník, predavač, obsluha parkoviska, kozmetik, kuchár, pomocný pracovník, pracovník strážnej služby.

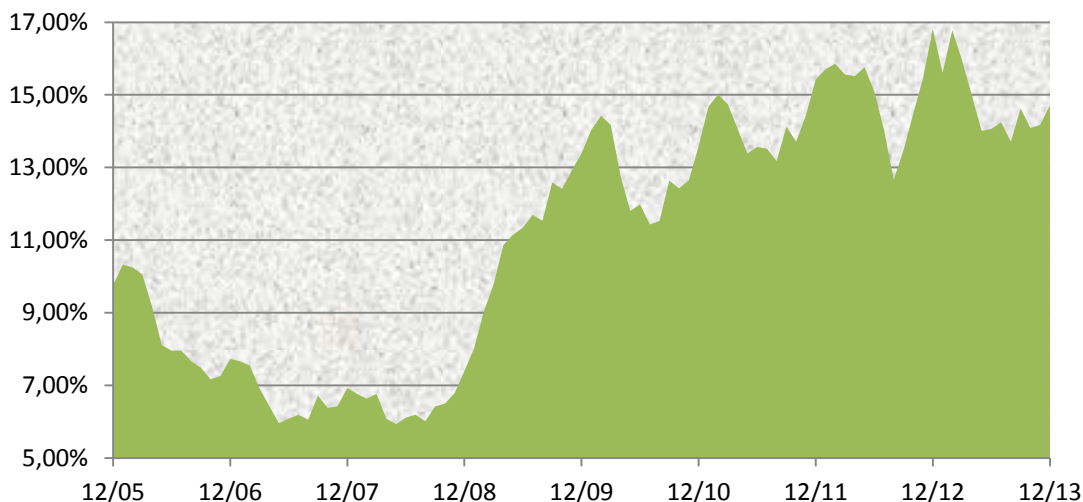
V súvislosti s aktívnou participáciou zamestnancov úradu práce v roku 2013 na zavádzaní systému ISTP predpokladáme zvýšené obsadzovanie pracovných miest prostredníctvom tohto systému a v budúcnosti neočakávame zvýšené nahlasovanie a obsadzovanie voľných pracovných miest prostredníctvom úradu práce. Od spustenia systému ISTP v novembri 2013 sa do konca roka 2013 na stránke www.istp.sk zaregistrovalo 35 zamestnávateľov z okresov spadajúcich do územnej pôsobnosti ÚPSVaR Námestovo.

2.3 Stav a vývoj nezamestnanosti

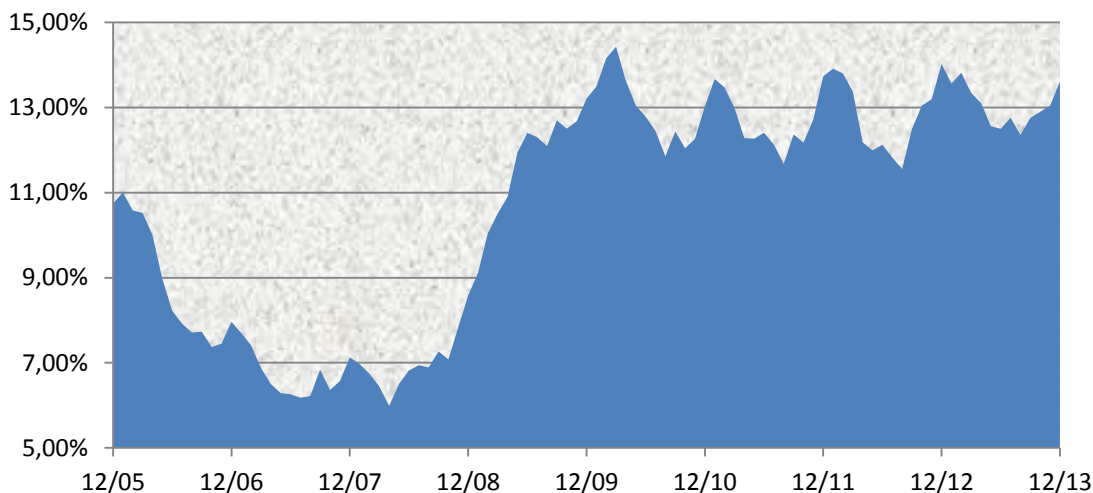
Vývoj nezamestnanosti v oboch okresoch mal až do roku 2008 klesajúci charakter s výraznou cyklickou zložkou. Prudký nárast nezamestnanosti v dôsledku dopadov svetovej hospodárskej krízy bol spomalený až v poslednom štvrtroku 2009.

Vývoj miery nezamestnanosti v rokoch 2005-2013 zachytávajú nasledovné grafy:

Okres Námestovo

Okres Tvrdošín

V roku 2013 nebolo nahlásené ani realizované žiadne hromadné prepúšťanie. Dochádza len k prepúšťaniu zamestnancov na dobu určitú a zamestnancov zamestnaných prostredníctvom agentúr dočasného zamestnávania.

V súčasnej dobe Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo nemá informácie o možnom hromadnom prepúšťaní.

Aj v roku 2014 očakávame zachovanie cyklickosti vo vývoji evidencie UoZ spôsobenú zamestnávaním ľudí nášho regiónu v zamestnaniach sezónneho charakteru ako stavebné a cestné práce, zamestnanie v oblasti lesníctva a poľnohospodárstva. V mesiaci jún 2014 očakávame prítok absolventov hlavne vysokoškolského štúdia, v septembri 2014 nárast absolventov stredných škôl.

2.4 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie

Upozorňujeme, že nasledujúce štatistické údaje za rok 2012 a 2013 sú ku dňu spracovania tejto analýzy predbežného charakteru, nakoľko po nasadení nového IS prebieha konsolidácia a synchronizácia údajovej základne a doladenie spôsobu spracovania jednotlivých štatistických ukazovateľov.

Úrad PSVaR Námestovo evidoval v roku 2013 v priemere 6750 UoZ (4358 UoZ v okrese Námestovo a 2392 UoZ v okrese Tvrdošín).

Priemerná miera nezamestnanosti v okrese Námestovo bola 14,75 %, medziročne poklesla o 0,29 percentuálneho bodu. V okrese Tvrdošín bola priemerná miera nezamestnanosti na úrovni 13,02%, čo znamená nárast o 0,23 percentuálneho bodu oproti predchádzajúcemu roku.

Uchádzači o zamestnanie **podľa veku** a ich podiel na celkovom počte UoZ

Okres Námestovo

	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
Do 19 rokov	66	92	89	265	232
<i>Podiel</i>	2,17%	2,68%	2,39%	6,63%	5,33%
20 - 29 rokov	877	1098	1325	1308	1369
<i>Podiel</i>	28,86%	31,99%	35,65%	32,70%	31,42%
30 - 39 rokov	697	734	772	838	894
<i>Podiel</i>	22,93%	21,39%	20,77%	20,95%	20,52%
40 - 49 rokov	736	778	797	861	1026
<i>Podiel</i>	24,22%	22,67%	21,44%	21,52%	23,54%
nad 50 rokov	663	730	734	728	836
<i>Podiel</i>	21,82%	21,27%	19,75%	18,20%	19,19%

Okres Tvrdošín

	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
Do 19 rokov	46	49	37	123	105
<i>Podiel</i>	2,17%	2,12%	1,67%	5,50%	4,39%
20 - 29 rokov	776	866	849	795	825
<i>Podiel</i>	36,59%	37,41%	38,42%	35,52%	34,49%
30 - 39 rokov	465	500	477	486	539
<i>Podiel</i>	21,92%	21,60%	21,58%	21,72%	22,53%
40 - 49 rokov	402	425	404	426	465
<i>Podiel</i>	18,95%	18,36%	18,28%	19,03%	19,44%
nad 50 rokov	432	475	443	408	458
<i>Podiel</i>	20,37%	20,51%	20,05%	18,23%	19,15%

V oboch okresoch sme zaznamenali v roku 2013 pokles počtu UoZ vo vekovej kategórii do 19 rokov vrátane. Nárast UoZ v ďalšej kategórii mladých ľudí bol z uvedených vekových skupín UoZ najnižší, čo svedčí o snahe ÚPSVaR zapojiť mladých ľudí čo najskôr do pracovného procesu.

Nárast v ostatných vekových kategóriách bol v oboch okresoch výraznejší v absolútnom i relatívnom vyjadrení u starších vekových skupín UoZ.

Uchádzači o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania

Okres Námestovo

	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
STUPEŇ 10, 11 (0, 1)	642	683	688	695	782
<i>Podiel</i>	<i>21,13%</i>	<i>19,90%</i>	<i>18,51%</i>	<i>18,33%</i>	<i>17,94%</i>
STUPEŇ 12, 13 (2, 3)	1312	1526	1582	1593	1904
<i>Podiel</i>	<i>43,17%</i>	<i>44,47%</i>	<i>42,56%</i>	<i>42,02%</i>	<i>43,69%</i>
STUPEŇ 14 (4,6)	806	876	1025	1079	1207
<i>Podiel</i>	<i>26,52%</i>	<i>25,52%</i>	<i>27,57%</i>	<i>28,47%</i>	<i>27,69%</i>
STUPEŇ 15 (5)	88	114	123	123	136
<i>Podiel</i>	<i>2,90%</i>	<i>3,32%</i>	<i>3,31%</i>	<i>3,24%</i>	<i>3,12%</i>
STUPEŇ 16, 17 (7)	63	88	114	102	99
<i>Podiel</i>	<i>2,07%</i>	<i>2,56%</i>	<i>3,07%</i>	<i>2,69%</i>	<i>2,27%</i>
STUPEŇ 18,19 (8, 9)	128	145	185	199	230
<i>Podiel</i>	<i>4,21%</i>	<i>4,23%</i>	<i>4,98%</i>	<i>5,25%</i>	<i>5,29%</i>

Okres Tvrdošín

	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
STUPEŇ 10, 11 (0, 1)	347	370	337	300	324
<i>Podiel</i>	<i>16,36%</i>	<i>15,98%</i>	<i>15,25%</i>	<i>14,39%</i>	<i>13,55%</i>
STUPEŇ 12, 13 (2, 3)	800	907	828	794	925
<i>Podiel</i>	<i>37,72%</i>	<i>39,18%</i>	<i>37,47%</i>	<i>38,08%</i>	<i>38,67%</i>
STUPEŇ 14 (4,6)	695	729	736	727	813
<i>Podiel</i>	<i>32,77%</i>	<i>31,49%</i>	<i>33,30%</i>	<i>34,87%</i>	<i>33,99%</i>
STUPEŇ 15 (5)	118	125	118	103	117
<i>Podiel</i>	<i>5,56%</i>	<i>5,40%</i>	<i>5,34%</i>	<i>4,94%</i>	<i>4,89%</i>
STUPEŇ 16, 17 (7)	38	48	48	44	45
<i>Podiel</i>	<i>1,79%</i>	<i>2,07%</i>	<i>2,17%</i>	<i>2,11%</i>	<i>1,88%</i>
STUPEŇ 18,19 (8, 9)	123	136	143	117	168
<i>Podiel</i>	<i>5,80%</i>	<i>5,88%</i>	<i>6,47%</i>	<i>5,61%</i>	<i>7,02%</i>

Legenda:

- St.10 – neukončené základné vzdelanie (bývalý kód 0)
- St.11 – základné vzdelanie (bývalý kód 1)
- St.12 – nižšie odborné vzdelanie (ukončená ZŠ a doklad o zaučení)
- St.13 – stredné odborné vzdelanie (bývalé kódy 2,3)
- St.14 – úplné stredné odborné vzdelanie (s mat., bývalé kódy 4,6)
- St.15 – gymnázium (bývalý kód 5)
- St.16 – vyššie odborné vzdelanie (na SŠ)
- St.17 – vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa (bývalý kód 7)
- St.18 – vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa (bývalý kód 8)
- St.19 – vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa (bývalý kód 9)

V štruktúre UoZ podľa stupňa vzdelania sme oproti minulému roku zaznamenali v absolútnom vyjadrení najvýraznejší nárast v kategóriách UoZ s ukončeným učňovským a stredným odborným vzdelaním (stupne vzdelania 12, 13, 14).

Stále najpočetnejšou skupinou sú UoZ s učňovským vzdelaním. V okrese Námestovo je to 43,69%, v okrese Tvrdošín 38,67% z celkového počtu UoZ. Prevala nezamestnaných s nízkym stupňom vzdelania, s nízkymi teoretickými a praktickými vedomosťami a zručnosťami a ich zamestnanie je v regióne pretrvávajúcim problémom.

Uchádzači o zamestnanie podľa dĺžky evidencie

Okres Námestovo

	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
Do 3 mesiacov	1083	957	1070	1097	856
<i>Podiel</i>	35,64%	27,88%	28,79%	27,43%	19,64%
4 - 6 mesiacov	698	673	757	787	813
<i>Podiel</i>	22,97%	19,61%	20,36%	19,68%	18,66%
7 - 9 mesiacov	373	410	462	461	569
<i>Podiel</i>	12,27%	11,95%	12,43%	11,52%	13,06%
10 - 12 mesiacov	207	298	289	346	440
<i>Podiel</i>	6,81%	8,68%	7,78%	8,65%	10,09%
nad 12 mesiacov	678	1094	1139	1309	1680
<i>Podiel</i>	22,31%	31,88%	30,64%	32,72%	38,55%

Okres Tvrdošín

	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
Do 3 mesiacov	698	600	626	614	516
<i>Podiel</i>	32,91%	25,92%	28,33%	27,44%	21,57%
4 - 6 mesiacov	515	436	418	457	454
<i>Podiel</i>	24,28%	18,83%	18,91%	20,42%	18,98%
7 - 9 mesiacov	314	296	245	244	308
<i>Podiel</i>	14,80%	12,79%	11,09%	10,90%	12,88%
10 - 12 mesiacov	182	224	160	179	227
<i>Podiel</i>	8,58%	9,68%	7,24%	8,00%	9,49%
nad 12 mesiacov	412	759	761	744	887
<i>Podiel</i>	19,43%	32,78%	34,43%	33,24%	37,08%

Najväčší medziročný nárast UoZ podľa dĺžky evidencie v okrese Námestovo sa prejavil v skupine UoZ v evidencii nad 12 mesiacov. Zároveň sme zaznamenali najväčší pokles UoZ v evidencii do 3 mesiacov za posledných 5 rokov.

Podobná situácia bola aj v okrese Tvrdošín.

Najrizikovejšou skupinou uchádzačov o zamestnanie ostávajú aj naďalej UoZ v evidencii nad 12 mesiacov. Tvoria 38,55% všetkých UoZ v okrese Námestovo a 37,08% v okrese Tvrdošín.

2.5 Osobitné kategórie nezamestnaných a ich podiel na celkovom počte UoZ

Okres Námestovo

	Rok 2009 (priemer)	Rok 2010 (priemer)	Rok 2011 (priemer)	Rok 2012 (priemer)	Rok 2013 (priemer)
UOZ NAD 50 ROKOV	636	725	729	717	834
<i>Podiel</i>	22,07%	21,56%	20,02%	17,93%	19,14%
UOZ ABSOLVENTI	310	456	539	523	554
<i>Podiel</i>	10,77%	13,55%	14,80%	13,08%	12,71%
UOZ EVIDOVANÍ NAD 12 MESIACOV	696	1107	1128	1339	1680
<i>Podiel</i>	24,17%	32,92%	30,98%	33,48%	38,55%
UOZ – ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ	120	155	147	118	144
<i>Podiel</i>	5,76%	4,16%	4,61%	2,95%	3,30%

Okres Tvrdošín

	Rok 2009 (priemer)	Rok 2010 (priemer)	Rok 2011 (priemer)	Rok 2012 (priemer)	Rok 2013 (priemer)
UOZ NAD 50 ROKOV	416	472	439	391	455
<i>Podiel</i>	20,58%	20,68%	20,22%	17,49%	19,02%
UOZ ABSOLVENTI	235	297	300	257	266
<i>Podiel</i>	11,61%	12,99%	13,82%	11,46%	11,12%
UOZ EVIDOVANÍ NAD 12 MESIACOV	391	733	764	743	887
<i>Podiel</i>	19,34%	32,09%	35,19%	33,20%	37,08%
UOZ – ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ	49	72	82	60	61
<i>Podiel</i>	2,82%	2,44%	3,14%	2,68%	2,55%

Tabuľka zachytáva štruktúru sledovaných problémových skupín UoZ za obdobie rokov 2009 až 2013. Sú to skupiny UoZ, ktorým je potrebné zo strany ÚPSVaR Námestovo i naďalej venovať zvýšenú pozornosť.

UoZ nad 50 rokov

Vývoj počtu UoZ nad 50 rokov v priebehu roka 2013 mal sezónny charakter. Počty UoZ kulminovali koncom zimných mesiacov a následne poklesli v súvislosti so zamestnaním sa v letných sezónnych prácach. Oproti minulému obdobiu táto skupina znevýhodnených UoZ v oboch okresoch výraznejšie vzrástla.

UoZ – absolventi škôl

Priemerné hodnoty absolventov škôl v roku 2013 v absolútnom vyjadrení vzrástli len veľmi mierne, ich podiel na celkovom počte UoZ daného roka však klesol. Pri zamestnávaní tejto znevýhodnenej skupiny UoZ aj naďalej však platí, že zamestnávateľia v prípade záujmu obsadenia nových pracovných miest často uprednostňujú svojich predchádzajúcich zamestnancov s praxou v danom odbore pred absolventmi bez praxe.

UoZ v evidencii nad 12 mesiacov

Táto skupina UoZ ako jediná medzi sledovanými rizikovými skupinami zaznamenáva v priebehu sledovaného 5-ročného obdobia nárast (výnimkou je rok 2012 v okrese Tvrdošín). V okrese Námestovo UoZ v evidencii nad 12 mesiacov tvoria 38,55% všetkých UoZ, v okrese Tvrdošín 37,07% všetkých UoZ. Pracovnú integráciu týchto UoZ značne komplikuje pokles vnútornej motivácie ako aj oslabenie odborných zručností, vzdelanostných a kvalifikačných predpokladov.

UoZ so zdravotným postihnutím

Táto skupina UoZ je zo sledovaných znevýhodnených skupín UoZ najmenšia a tvorí ju 3,30% UoZ z celkového počtu UoZ v okrese Námestovo a 2,55% UoZ z celkového počtu UoZ v okrese Tvrdošín.

2.6 Politika trhu práce

2.6.1 Sprostredkovanie zamestnania

Agentúry dočasného zamestnania

V pôsobnosti ÚPSVaR Námestovo mali povolenie na svoju činnosť v roku 2013 tieto agentúry dočasného zamestnávania:

- A. G. Trade Slovakia s.r.o., Námestovo
- Silvester-95, s.r.o., Námestovo
- Strešné centrum, s.r.o., Námestovo
- J&B Credit, s.r.o., Námestovo

Agentúry podporovaného zamestnávania

V pôsobnosti ÚPSVaR Námestovo – okres Námestovo a v okres Tvrdošín nevykonávala svoju činnosť v roku 2013 **žiadna** agentúra podporovaného zamestnávania.

Zamestnávanie cudzincov v územnej pôsobnosti ÚPSVaR Námestovo :

K 31. 12. 2013 je za ÚPSVaR Námestovo platných 10 povolení na zamestnanie cudzincom, z toho:

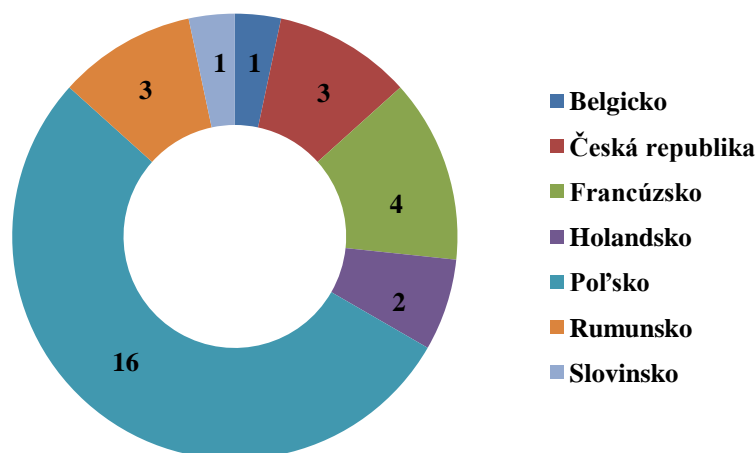
okres Námestovo - 5 povolení: 4 občania Macedónska a 1 občan Ruska

okres Tvrdošín - 5 povolení: 2 občania Bieloruska, 3 občania Ukrajiny.

Zamestnávanie občanov Európskej únie a cudzincov, u ktorých sa podľa § 22 ods. 7 zák. č.5/2004 o službách zamestnanosti nevyžaduje povolenie na zamestnanie.

Na základe predložených informačných kariet zamestnávateľmi v územnom obvode ÚPSVaR Námestovo k 31. 12. 2013 pracovalo

- 30 občanov Európskej únie,

- 4 cudzinci, u ktorých sa podľa § 22 ods. 7 zák. č.5/2004 o službách zamestnanosti nevyžaduje povolenie na zamestnanie :

1 občan Afganistanu, 1 občan Ukrajiny, 1 občan Moldavska, 1 občan Bosny a Hecegoviny.

2.6.2 Uplatňovanie nástrojov aktívnej politiky trhu práce v roku 2013

Aktívnu politiku trhu práce tvoria opatrenia zamerané na efektívne fungovanie trhu práce. Zároveň smerujú k zvyšovaniu motivácie a kvalifikácie uchádzačov o zamestnanie a majú za cieľ zamedziť pasívnemu správaniu sa účastníkov na trhu práce.

§ 46 - vzdelávanie a prípravu pre trh práce uchádzača

Na zlepšenie kvalifikovanosti a využitia existujúcich ľudských zdrojov vplýva vzdelávanie a príprava pre trh práce. Slúži na zlepšenie zamestnateľnosti uchádzačov o zamestnanie. Pritom sa samostatná pozornosť venuje znevýhodneným uchádzačom a v rámci nich dlhodobo nezamestnaným. V roku 2013 sme realizovali nasledovné druhy kurzov: obsluha stavebného stroja, obsluha vysokozdvížneho vozíka, logistika a skladové hospodárstvo.

§ 46	Počet zaradených UoZ	Dohodnutá suma
	120	41 123,76

V rámci § 46 ods. 7 zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti je možnosť realizácie vzdelávania **individuálnou formou** – ktorú si zabezpečí UoZ vo vlastnej pôsobnosti. Táto forma vzdelávania môže byť uhradená až do výšky 600 eur po splnení zákonom stanovených podmienok. V roku 2013 využilo uvádzanú formu vzdelávania 8 UoZ.

V roku 2014 predpokladáme realizovanie vzdelávania v rámci vyhláseného a ukončeného centrálného verejného obstarávania Ústredím PSVR Bratislava so zameraním na predmet vzdelávania:

- Výpočtová technika - pokročili
- Jednoduché účtovníctvo
- Podvojný účtovníctvo
- Opatrovateľská starostlivosť v SR
- Opatrovateľská starostlivosť v EÚ
- Príprava na SZČ
- Kľúčové kvalifikácie a komunikačný tréning pre ťažšie umiestniteľných zUoZ
- Sociálne - psychologický výcvik a motivácia
- Orientácia na európskom trhu práce - základy AJ/NJ
- Bilancia individuálneho potenciálu
- Zvyšovanie právneho vedomia a základná orientácia na TP

Tiež od marca 2014 do konca roka boli na individuálne vzdelávanie vymedzené finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu.

Prípravuje sa vzdelávací proces so zameraním na predmet obstarávania Finančná gramotnosť pre 80 UoZ, ktorí budú zaradení na aktivačné práce.

§ 49 príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť

Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť je v základnej filozofii opatrením na vytváranie nových pracovných miest a zároveň určený na rozvoj podnikania. Záujem o súkromné podnikanie a príspevok na SZČO v našom regióne v sledovanom období značne poklesol. Jedným z dôvodov je zmena legislatívy v roku 2013 a prechod uvedeného príspevku z obligátneho charakteru na fakultatívny.

§ 49	Počet zaradených UoZ	Dohodnutá suma
	174	667 271,65

§ 50 príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného UoZ

Tento nástroj AOTP podporuje vytváranie nových pracovných miest a zároveň zamestnávanie znevýhodnených UoZ, ktorí majú problém zamestnať sa. Záujem o poskytnutie uvedeného príspevku v roku 2013 mierne stúpol. Jedným z dôvodov bola zmena legislatívy od mája 2013, následkom ktorej bol zrušený § 50a príspevok na podporu udržania v zamestnaní zamestnancov s nízkymi mzdami. Dohodnutý počet pracovných miest bol 18.

§ 50	Počet vytvorených PM	Dohodnutá suma
	3	15 224,04

§ 50a – príspevok na podporu udržania v zamestnaní zamestnancov s nízkymi mzdami

Uvedený nástroj aktívnych opatrení trhu práce sa realizoval do 30.04.2013, teda do novelizácie zákona o službách zamestnanosti, ktorým bol § 50a zrušený.

§ 50a	Počet vytvorených PM	Dohodnutá suma
	34	122 629,75

§ 50j – príspevok na podporu miestnej a regionálnej zamestnanosti

Príspevok na podporu miestnej a regionálnej zamestnanosti bol zavedený v dôsledku zmeny legislatívy v máji 2013 pre zamestnávateľov, ktorými sú obce alebo samosprávne kraje, resp. právnické osoby, ktorých zakladateľom alebo zriaďovateľom je obec alebo samosprávny kraj. Slúži na zamestnávanie znevýhodnených UoZ, ktorými sú občania starší ako 50 rokov veku, občania vedení v evidencii UoZ najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov a občania, ktorí dosiahli vzdelanie nižšie ako stredné odborné vzdelanie podľa osobitného predpisu.

§ 50j	Počet vytvorených PM	Dohodnutá suma
	96	259 913,88

§ 51 - príspevok na vykonávanie absolventskej praxe

Účelom absolventskej praxe je získanie alebo prehĺbovanie odborných zručností a praktických skúseností u zamestnávateľa, ktoré korešpondujú s dosiahnutým vzdelaním absolventa. Slúži mladým ľuďom, ktorí majú síce veľa informácií, no chýbajú im praktické zručnosti, ktoré však zamestnávateľia požadujú.

§ 51	Počet zaradených UoZ	Dohodnutá suma
	247	159 529,18

§ 52, §52a - príspevok na aktivačnú činnosť

Aktivačná činnosť sa vykonáva formou menších obecných služieb pre obec alebo formou dobrovoľníckych prác organizovaných právnickou alebo fyzickou osobou uvedenou v zákone o službách zamestnanosti. Tento nástroj aktívnej politiky trhu práce sa radí k nástrojom, ktorých cieľom má byť zvyšovanie zamestnateľnosti uchádzačov o zamestnanie. Je úzko prepojený s dávkou v hmotnej núdzi, ktorú po splnení stanovených podmienok navyšuje. Väčší záujem je o dobrovoľnícke práce, ktorých vykonávanie zabezpečí účastníkom paušálny príspevok vo výške sumy životného minima.

§ 52	Počet zaradených UoZ	Dohodnutá suma
	11	1 306,80
§ 52a	Počet zaradených UoZ	Dohodnutá suma
	76	97 933,50

§ 53 – príspevok na dochádzku za prácou a § 53a príspevok na prest'ahovanie za prácou

Hlavným účelom týchto príspevkov je podpora motivácie k pracovnej mobilita a flexibilita vo vz'ahu k trhu práce. Príspevok na dochádzku za prácou využíva veľa UoZ, ktorí sa zamestnali, poprípade začali vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť.

§ 53	Počet podporených UoZ	Dohodnutá suma
	375	119 598,73
§ 53a	Počet podporených UoZ	Dohodnutá suma
	4	3 632,06

§ 54 Projekty a programy

Za AOTP na trhu práce sa považujú aj národné projekty, ktoré schvaľuje ministerstvo a realizuje ústredie alebo úrad. V rámci § 54 boli schválené v roku 2013 nasledujúce národné projekty: NP XX – Podpora vytvárania pracovných miest v samospráve, NP XXI – Podpora vytvárania pracovných miest a NP XXI/A – Podpora vytvárania pracovných miest – 2.

NP XX	Počet vytvorených PM	Dohodnutá suma
	42	174 724,02
NP XXI	Počet vytvorených PM	Dohodnutá suma
	213	1 165 820,58
NP XXI/A	Počet vytvorených PM	Dohodnutá suma
	32	364 318,92

§ 56 – príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a § 57 - príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti

Postoje zamestnávateľov k zamestnávaniu občanov so ZP na otvorenom trhu práce alebo v chránenom zamestnaní dokumentujú pomerne vysoký sklon zamestnávateľov zamestnávať občanov so ZP so zamestnancami bez ZP. Zamestnávateľské subjekty v rámci plnenia povinnosti zamestnávať občanov so ZP uprednostňujú priame zamestnávanie v chránených dielňach. Je potrebné naďalej zlepšovať podmienky v oblasti zamestnanosti zdravotne postihnutých osôb cez realizáciu aktívnych opatrení trhu práce a individuálny prístup pri zlepšovaní zamestnateľnosti UoZ.

§ 56	Počet vytvorených PM	Dohodnutá suma
	75	677 864,79
§ 57	Počet vytvorených PM	Dohodnutá suma
	14	130 436,69

§ 60 - príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska

Účelom príspevku je úhrada nákladov spojených so zabezpečovaním činnosti chránenej dielne alebo chráneného pracoviska.

§ 60	Počet podporených PM	Dohodnutá suma
U zamestnávateľov	364	223 098,83
SZČO	91	47 641,46

Aktívna politika trhu práce sa na ÚPSVR Námestovo uplatňuje všetkými svojimi prostriedkami, ktorými sú poradenstvo, vzdelávanie a prípravu pre trh práce, priama podpora zamestnávateľov, samostatnej zárobkovej činnosti, schémy podpory vytvárania pracovných miest a aktivácia.

SWOT analýza politiky zamestnanosti a politiky trhu práce

Silné stránky

- komplexné územné pokrytie regiónu službami zamestnanosti,
- záujem orgánov samosprávy na riešení zamestnanosti obyvateľov v regióne,
- potenciál nových zdrojov zamestnanosti v sektore služieb a malého a stredného podnikania,
- dostačujúca a vyhovujúca početnosť vzdelávacích inštitúcií,
- dobrá kvalifikačná úroveň vzdelania pracovnej sily,
- nízka cena práce,
- možnosti čerpania finančných prostriedkov z európskych zdrojov,
- výborné podmienky pre rozvoj turistiky a cestovného ruchu,
- vysoký záujem o integráciu na trh práce formou samostatnej zárobkovej činnosti - SZČ,
- vysoká miera ochoty ekonomicky aktívneho obyvateľstva k územnej mobilite v rámci SR aj mimo SR do štátov EÚ.

Slabé stránky

- nevyhovujúca miestna štruktúra existujúcich podnikov,
- vysoká úroveň dlhodobej nezamestnanosti a problém uplatnenia sa na TP absolventov škôl
- vysoká úroveň nezamestnanosti osôb s nízkym stupňom vzdelania,
- nízka flexibilita trhu práce v oblasti využívania pružných modelov organizácie práce a pracovného času,
- nevyužívanie vzdelávania a prípravy pre trh práce (rekvalifikácie) pre evidovaných UoZ z dôvodu centrálného verejného obstarávania v rámci SR,
- nedostatočná previazanosť medzi vzdelávacou sústavou a trhom práce,
- nedostatočne rozvinuté poradenské a vzdelávacie služby pre oblasť podnikania,
- sťažený prístup žien, žien–matiek a osamelých rodičov na trh práce a k ďalšiemu vzdelávaniu,
- nedostatočná úroveň povedomia o problematike rovnosti mužov a žien,
- nedostatočne rozvinuté služby starostlivosti o deti a osoby odkázané na starostlivosť zamestnaných osôb,
- sústredenosť strategických podnikov len do niekoľkých miest a obcí /Námestovo, Trstená, Tvrdošín, Nižná/ a s tým spojené problematické dochádzanie za prácou zo vzdialenejších obcí regiónu – nevýhoda hlavne pre ženy,
- nízke mzdy v regióne nedovoľujú flexibilné formy zamestnávania občanov.

Ohrozenia

- slabá motivácia uchádzačov o zamestnanie,
- rast marginalizácie rizikových skupín a znižovanie životnej úrovne obyvateľstva,
- prehĺbvanie nerovnováhy na trhu práce a rast dlhodobej nezamestnanosti,
- nedostatočné ponuky pracovných príležitostí v regióne,
- prehĺbvanie štrukturálnych rozdielov medzi dopytom a ponukou práce,
- neprehľadná legislatíva, demotivujúca daňová, odvodová a úverová politika pre začínajúce podnikateľské subjekty,
- prehĺbvanie izolovanosti vzdelávacej sústavy od potrieb trhu práce,
- negatívny vývoj skupiny absolventov škôl pri uplatnení sa na trhu práce,

- odchod ľudí s vyšším vzdelaním do ekonomicky silnejších oblastí SR a štátov EÚ,
- orientácia priemyselnej výroby na elektrotechnický a strojársky priemysel,
- stagnácia odevného priemyslu v regióne
- vysoký stupeň tolerancie k nelegálnej práci,
- využívanie zamestnávania UoZ na dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru,
- skryté formy diskriminácie a intolerancie na lokálnom trhu práce,
- rozšírená tvorba hodnôt v „šedej ekonomike“.

Príležitosti

- zvýšenie ekonomickej, ekologickej a kultúrnej úrovne obcí a miest v regióne,
- posilnenie systémov a štruktúr na zníženie dlhodobej nezamestnanosti a nezamestnanosti znevýhodnených účastníkov na trhu práce,
- prehĺbenie spolupráce so sociálnymi a regionálnymi partnermi pri rozvíjaní miestnej zamestnanosti,
- zlepšenie zamestnateľnosti skupín ohrozených sociálnou exklúziou,
- zapojenie regionálnych iniciatív zamestnávateľských subjektov a mimovládnych organizácií do riešenia problémov trhu práce,
- príležitosť využitia územia na tranzitnú prepravu ako predpoklad vzniku nových pracovných príležitostí,
- intenzívna spolupráca školského systému a zamestnávateľskej sféry s cieľom prispôbiť obsah a rozsah vzdelávania požiadavkám trhu práce,
- rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily,
- rast neštátneho neziskového sektora v oblasti sociálnych služieb,
- možnosť prílevu zahraničných investorov z dôvodu nízkych nákladov na zamestnanca,
- využiť finančné zdroje zo štrukturálnych fondov EÚ na zvýšenie konkurencieschopnosti pracovnej sily.